Ympäristönhallinta: ISO 14001:2015 perusteet

Työkaluja ympäristöasioiden hallintaan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseen

15.9.2021,
KASE Kasvuohjelma, Kaustinen

Jaana-Marjut Seppälä, Q-Test Oy

Q-Test Oy

Perustettu: *2004*
Kotipaikka: Pori
Palvelut: *Laadunhallinta, johtamisjärjestelmät Hitsauksen laadun kehittäminen, CE-merkinnät, hitsauskoordinaattori-palvelu, NDT-tarkastukset, NDT-tarkastajien koulutukset, auditointikoulutukset, liikkeenjohdon konsultointi jne.*
Ammattilaisia: *7 henkilöä*
Toiminta-alue*: koko Suomi*
Toimialat*: kaikki*

- *Liikkeenjohdon konsultointi, Lead Auditor, kouluttaja, KTM, HHJ*
- *Tuntiopettaja (liiketalous, kansainvälinen kauppa, espanjan kieli), noin 12 v Satakunnassa SAMK ja 2. aste*
- *Business controller, johtoryhmän jäsen, ABB Oy Helsinki, noin 6 v*
- *Perhe ja paluumuutto Satakuntaan*
- *Yritysten neuvonta ja kehittäminen Pirkanmaalla, noin 4 v*
- *2011 alkaen yritysten liiketoiminnan ja laadunhallinnan kehittämistä yhdessä puolisoyrittäjän kanssa*
- *Lead Auditor (pääarvioija)*

- *Harrastukset: golf, laskettelu, jooga, kuntosali, matkustaminen, puutarhan hoito*

- *Motto: Jos on tahtoa, keksii keinot. Jos ei ole tahtoa, keksii selitykset.*

ISO 14001:2015

- ✓ Maailman tunnetuin ja kansainvälisin malli ympäristöjärjestelmän rakentamiseen.
- ✓ Ensimmäinen ISO 14001 vuonna 1996, päivitys 2004, viimeisin uudistus vuonna 2015
- ✓ Soveltuu kaikenkokoisiin ja eri toimialojen organisaatioihin (yksityiset ja julkiset)
- ✓ Kokonaisvaltainen lähestymistapa
- ✓ Sama rakenne, esim. ISO 9001 ja ISO 45001; helppo integroida

- ✓ ISO 26000:2020 Yhteiskuntavastuuopas (mm. ympäristösuorituskyky, ekotehokkuus)
- ✓ Kestävä kehitys on paikallista ja globaalia yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata tuleville sukupolville yhtä hyvät tai paremmat toimintamahdollisuudet kuin nykyisillä sukupolvilla on. Tähän päästään niin, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa.

  (maapallon kantokyky)

ISO 14001:2015 hyödyt, sfs

- Ympäristöasiat osaksi organisaation strategiaa ja toiminnan suunnittelua.
- Lakisääteisten vaatimusten ja velvoitteiden noudattaminen. Ympäristövaatimusten ennakointi.
- Johdon sitoutuminen ja henkilöstön osallistuminen toiminnan kehittämiseen. Henkilöstön ympäristötietous.
- Edellytykset ympäristöriskien parempaan hallintaan
- Standardin avulla osoitat vastuullisuutta ympäristöasioiden hoidossa sisäisille ja ulkoisille sidosryhmille.
- Edellytyksiä kehittää kilpailukykyä parantamalla resurssitehokkuutta.
- Kustannussäästöt: materiaalit, jätteet, energia, logistiikka jne.
- Ympäristövaikutusten huomioon ottaminen tuote- ja palveluketjujen kaikissa vaiheissa.
- Ympäristöviestinnän kehittyminen ja yrityskuvaa parantaminen.
- Kilpailuetu

ISO 14001:2015, sfs

ISO 14001 -standardi määrittelee resurssit, prosessit ja menetelmät, joiden avulla organisaatio pystyy noudattamaan sitä sitovia ympäristötavoitteita ja parantamaan ympäristönsuojelunsa tasoa.

Ympäristöjärjestelmää rakennettaessa on tarkasteltava kaikkia organisaation toimintoihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä ympäristökysymyksiä. Näitä ovat esimerkiksi ilmansaasteet, veden käyttö ja päästöt veteen, jätehuolto, maaperän saastuminen, ilmastonmuutoksen lieventäminen ja siihen sopeutuminen, raaka-aineiden ja energian käyttö sekä resurssitehokkuus.

Ympäristöjärjestelmän rakentaminen

Nykytilanteen selvittäminen

Laki- ja viranomaisvelvoitteet sekä sitoumukset

Ympäristönäkökohtien tunnistaminen

Sidosryhmien tarpeet ja odotukset

Toimintaympäristön tunnistaminen

Merkittävien ympäristövaikutusten ja riskien arviointi

Johtajuus

Ympäristöpolitiikka

Ympäristötavoitteet, toimintasuunnitelma, toteutus

Organisaatio: vastuut ja valtuudet

Resurssit ja infrastruktuuri

Henkilöstö mukaan

Järjestelmän rakenne

Ohjaus ja ohjeistus

Henkilöstön koulutustarpeet ja tiedottaminen

Hätätilannevalmiudet

Poikkeamat

Seuranta

Velvoitteet

Ympäristömittarit

Sisäiset auditoinnit

Johdon katselmus

Päivitykset: tavoitteet, näkökohdat, ohjeet, osaaminen, katselmukset

Toimintaympäristö, 4

4.1. Ymmärrämme organisaation ja sen toimintaympäristön
(mm. toiminta-ajatus, päämäärät, ulkoiset ja sisäiset haasteet, ympäristö-swot)

4.2. Ymmärrämme sidosryhmien tarpeet ja odotukset
(ympäristönhallintajärjestelmään liittyvät sidosryhmät)

4.3. Määritellään ympäristöjärjestelmän soveltamisala
(tuotteet, palvelut, prosessit, toimipisteet)

4.4. Ympäristöjärjestelmä
(prosessit, kehittäminen, ylläpito, parantaminen)

Johtajuus, 5

5.1. Johtajuus ja sitoutuminen

(Johtajat osoittavat johtajuuttaan ympäristönhallintajärjestelmän soveltamiseen ja kehittämiseen)

5.2. Ympäristöpolitiikka

(ylin johto laatii, koko organisaation tiedossa, perusta ympäristötavoitteiden asettamiselle, sitoutuminen ympäristönsuojeluun, sitovien velvoitteiden täyttämiseen, ympäristönsuojelun tason parantaminen)

5.3. Johtomme määrittelee roolit, vastuut ja valtuudet sekä viestii niistä kaikille organisaatiossa.

(ympäristöasiat)

Suunnittelu, 6

6.1. Riskit ja mahdollisuudet
- 6.1.1. Yleistä (tunnistaminen, ympäristönsuojelu, ympäristöhaitat, vaarat)
- 6.1.2. Ympäristönäkökohdat (toiminnan ympäristövaikutukset, onnettomuudet, ympäristöhaitat, riskien arviointi)
- 6.1.3. Sitovat velvoitteet (velvoiterekisteri tms., ylläpito)
- 6.1.4. Toimenpiteiden suunnittelu (ympäristönäkökohtien ja velvoitteiden huomiointi, ympäristöasiat, prosessit)

6.2. Ympäristötavoitteet ja niiden saavuttamiseen tarvittavien toimien suunnittelu
- 6.2.1. Ympäristötavoitteet (huom. Ympäristönäkökohdat, ympäristöpolitiikka)
- 6.2.2. Ympäristötavoitteiden saavuttamiseen tarvittavien toimien suunnittelu (mitä, kuka, milloin, tulosten arviointi)

Tukitoiminnot, 7

7.1. Resurssit (ympäristöjärjestelmä)

7.2. Pätevyys (pätevyys, koulutus, kokemus)

7.3. Tietoisuus (ympäristöpolitiikka, ympäristönäkökohdat, ympäristöjärjestelmä, seuraukset noudattamatta jättämisestä)

7.4. Viestintä

- 7.4.1. Yleistä (ympäristöjärjestelmä)
- 7.4.2. Sisäinen viestintä (viestintä ympäristöjärjestelmän kannalta olennaisista tiedoista)
- 7.4.3. Ulkoinen viestintä (viestintä ympäristöjärjestelmän kannalta olennaisista tiedoista)

7.5. Dokumentoitu tieto

- 7.5.1. Yleistä
- 7.5.2. Dokumentoidun tiedon luominen ja päivittäminen (yksilöinti, tunnistus, tallennus, soveltuvuus)
- 7.5.3. Dokumentoidun tiedon hallinta (saatavilla, suojattu, versiot, säilytys, hävitys)

Toiminta, 8

8.1. Toiminnan suunnittelu ja ohjaus.

- Prosessit ympäristöjärjestelmää koskevien vaatimusten täyttämiseen.
- Ulkoistettujen prosessien valvonta.
- Muutosten hallinta, haittavaikutusten minimointi.
- Elinkaarinäkökulma (elinkaaren vaiheet, ympäristövaatimukset).
  esim. vaatimukset T&K-toiminnalle sisältäen kaikki elinkaaren vaiheet, vaatimukset hankintatoiminnalle (tuotteet ja palvelut), ympäristövaatimuksista on viestittävä alihankkijoille ja toimittajille, tarkasteltava tarvetta tarjota informaatiota liittyen tuotteiden kuljetusten, käytön, loppukäsittelyn ympäristövaikutuksiin, standardi ei vaadi elinkaariarvioinnin tekemistä.

8.2. Valmius ja toiminta hätätilanteissa

- Prosessit, joilla valmistaudutaan ja reagoidaan tunnistettuihin mahdollisiin hätätilanteisiin.
- Hätätilanteista aiheutuvien ympäristövaikutusten estäminen tai lieventäminen.
- Testaukset määräajoin, kun käytännössä mahdollista.
- Katselmoinnit/hätätilanteessa toimiminen.
- Koulutus

Suorituskyvyn arviointi, 9

9.1. Seuranta, mittaus, analysointi ja arviointi (ympäristönsuojelun taso)

9.1.1. Yleistä (mitä, millä, kriteerit, milloin), viestintä

9.1.2. Vaatimustenmukaisuuden arviointi (sitovat velvoitteet, miten arvioidaan)

9.2. Sisäinen auditointi

- Tutkitaan suunnitelluin aikavälein miten ympäristöjärjestelmä täyttää sille asetetut vaatimukset ja onko järjestelmä vaikuttava ja tehokas.
- Auditointiohjelma, kriteerit, auditoijat, tulokset, korjaavat toimenpiteet

9.3. Johdon katselmus

- Suunnitelluin aikavälein ylin johto katselmoi järjestelmän soveltuvuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja vaikuttavuuden. Tukeeko strategiaa?
- Lähtötiedot 9.3.2.
- Tulokset 9.3.3.; järjestelmän parantamismahdollisuudet, muutostarpeet, resurssitarpeet

Parantaminen, 10

10.1. Yleistä

- Parantamismahdollisuudet ja toimenpiteet, joilla saavutetaan ympäristöjärjestelmältä halutut tulokset.

10.2. Poikkeamat ja korjaavat toimenpiteet

- Reagoidaan poikkeamiin, selvitetään syyt ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin
- Arvioidaan suoritettujen korjaavien toimenpiteiden vaikuttavuus ja tehdään tarvittavat muutokset ympäristöjärjestelmään.
- Ympäristövaikutukset
- Dokumentoitua tietoa

10.3. Jatkuva parantaminen

- Parannamme laadunhallintajärjestelmän soveltuvuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta (ympäristönsuojelun taso)

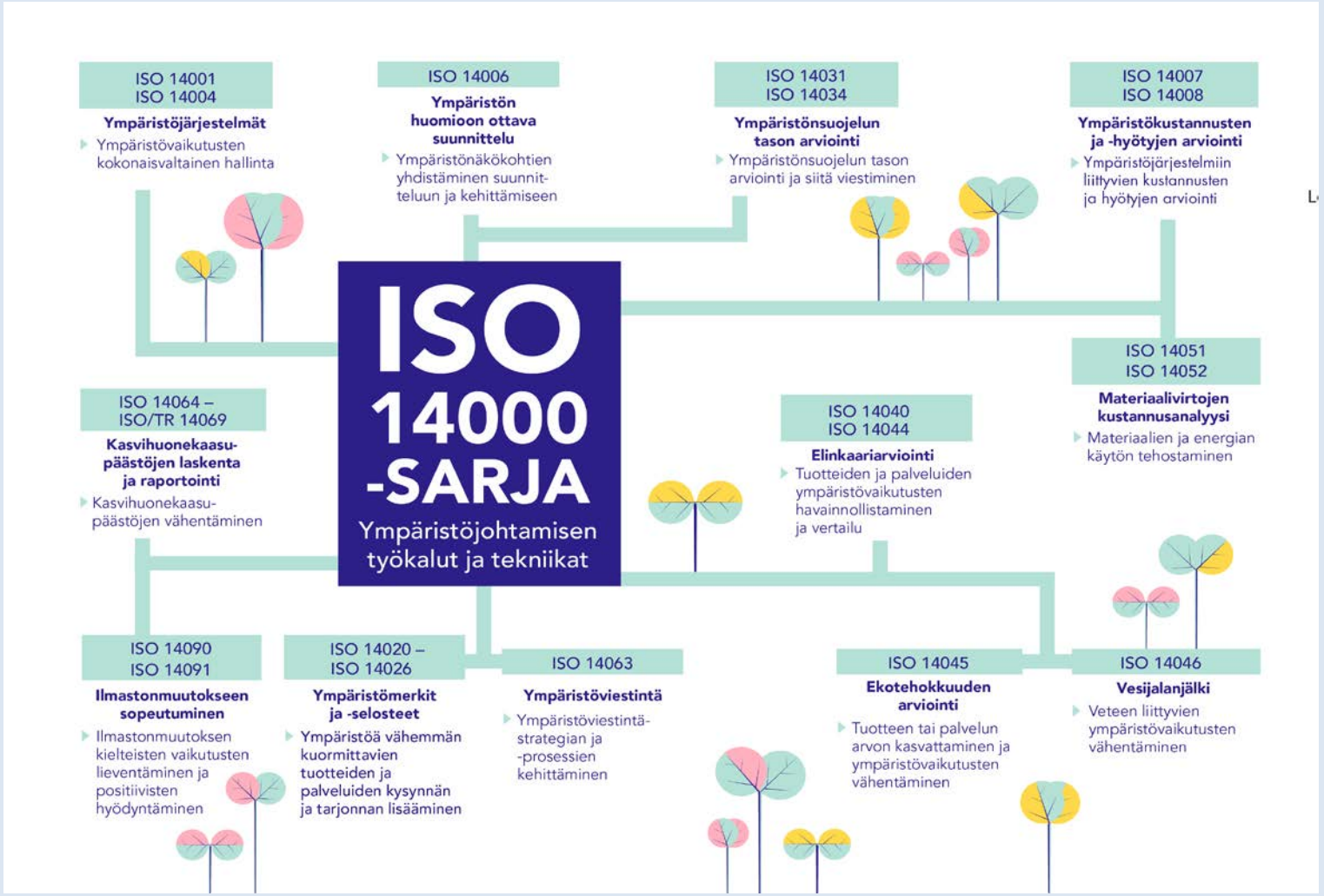
ISO 14001-sarja, sfs

Seuraavat aiheet sisältyvät ISO 14000 -sarjan standardeihin:

- ympäristöjärjestelmät
- suunnittelun ja tuotekehityksen ympäristönäkökohdat
- ympäristömerkinnät
- ympäristönsuojelun tason arviointi
- elinkaariarviointi
- tuotteiden vesi- ja hiilijalanjälki
- materiaalivirtojen kustannusanalyysi
- ympäristöviestintä
- kasvihuonekaasupäästöjen hallinta
- ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- ympäristöauditoinnit ja –tarkastukset

ISO 14000 -sarjan standardeja uudistetaan jatkuvasti, ja sarja laajenee uusille aihealueille.

ISO 14001, sfs

ISO 14001

Miten itse toimimme?

Miten voimme omalla toiminnallamme edistää ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävää kehitystä?

OMASSA ELÄMÄSSÄ JA ARJEN VALINNOISSA

OMASSA YRITYKSESSÄ / TYÖPAIKALLA

MITEN PARANTAISIT NYKYISEN TOIMINTANNE YMPÄRISTÖNSUOJELUN TASOA?

Kiitokset kaikille!

Ota yhteyttä ja laitetaan toiminnan laadun palat kohdalleen!
Hyvä käytännönläheinen johtamisjärjestelmä parantaa arkea.

jaana.seppala(at)q-test.fi
+ 358 45 359 0808
www.q-test.fi

Yritysten kehittämispalveluiden puitetoimittaja